

25.8.2008

Dnro 731/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

ESITUTKINTAPÖYTÄKIRJAN TOIMITTAMINEN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli asiamiehensä laatimassa 24.2.2008 päivätyssä kirjeessä - - - kihlakunnan poliisiviranomaisten menettelyä esitutkintapöytäkirjan toimittamiseen liittyvässä asiassa.

Kantelija piti virheellisenä poliisin menettelyä olla reagoimatta sille 18.12.2007 päivätyn tutkintapyyntöön yhteydessä tehtyyn asiakirjapyyntöön. Kantelija kertoi, että hänen avustajansa oli saanut esitutkintapöytäkirjan vasta 22.2.2008 sen jälkeen kun asiassa oli jo syyte nostettu ja kantelijaa oli pyydetty asianomistajana esittämään vaatimuksensa. Esitutkintapöytäkirjaa oli pyydetty uudelleen 21.2.2008 poliisille toimitetulla faksilla. Menettelyn seurauksena kantelija menetti mahdollisuutensa yrittää sopia asia epäiltyjen kanssa ennen syytteen nostamista.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Selvitysten sisältöä

Tutkintasihteeri kertoo selvityksessään, että hänen työtehtäviinsä poliisilaitoksella kuuluu muun muassa kirjallisesti pyydettyjen pöytäkirjojen toimittaminen sitä pyytäneille. Kyseessä olevassa tapauksessa pöytäkirjapyyntö oli esitetty tutkintapyyntönsä sen viimeisessä kappaleessa, josta se on jäänyt huomioimatta siinä vaiheessa, kun pöytäkirja on lähetetty syyttäjäsastolle syyteharkinnan suorittamista varten.

Rikoskomisario toteaa kantelun johdosta antamassaan selvityksessä, että kantelijalle oli lähetetty hänen tilaamansa esitutkintapöytäkirja 11.2.2008. Rikoskomisarion mukaan ainoa virhe on tapahtunut siinä että pöytäkirja oli toimitettu kantelijalle eikä tilauksen mukaan hänen avustajalleen ja syy, miksi kantelija oli toimittanut esitutkintapöytäkirjan avustajalleen 11 päivää sen jälkeen kun se on hänelle lähetetty, ei kuulu poliisille.

Länsi-Suomen lääninhallituksen lausunnossa todetaan, että asiakirjatilaus oli esitetty 18.12.2007 päivätyn tutkintapyyntökirjeen lopussa. Tutkintapyyntöön perusteella laaditun esitutkintapöytäkirjan päiväys on 9.1.2008 ja tuon esitutkintapöytäkirjan liitteenä on edellä mainittu tutkintapyyntö. Esitutkinnan päätöksen jälkeisellä kopiosivulla näkyy käsin tehty merkintä "kopio(kantelijan nimi) 11.2.2008". Esitutkinnan päätökseen on merkitty, että asia oli lähetetty syyttäjälle 14.1.2008. S anotusta ajankoh-

dasta oli kulunut jo melkein kuukausi, kun esitutkintapöytäkirja postitettiin kantelijalle 11.2.2008. Lääninhallituksen mukaan käsillä olevien asiakirjojen valossa näyttäisi siltä, että viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:n 4 momentin mukainen määräaika olisi ylittynyt.

3.2

Kannanotto

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslain) 14 §:n 4 momentin mukaan asiakirjan antamista koskeva asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Viimeksi mainitun kaltaisesta poikkeustapauksesta ei selvityksen mukaan ole kysymys.

Tutkintapyynnön yhteydessä tehty asiakirjapyyntö on ollut ennakkotilaus. Koska julkisuuslain 13 §:ää koskevien lain esitöiden mukaan tietojensaantia koskevan pyynnön kohteena voi olla sellainenkin asiakirja, jota pyynnön tekemisen hetkellä ei vielä ole olemassa, mutta joka syntyy viranomaisen tavanomaisen toiminnan tuloksena (HE 30/1998 vp, s. 70), on mielestäni selvää, että käsillä olevan kaltainen ennakkotilaus on mahdollinen. Tällaisessa tilanteessa julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukainen määräaika asiakirjaa koskevan pyynnön käsittelylle ei ole laskettavissa ennen pöytäkirjan valmistumista.

Koska ennakkotilauksesta asiakirjan valmistumiseen tai julkiseksi tuloon voi kulua pitkäkin aika, viranomaisen tulee julkisuuslain 18 §:ssä säädettyyn hyvään tiedonhallintatapaan perustuen huolehtia myös tämänkaltaisten pyyntöjen asianmukaisesta käsittelystä.

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella katson, ettei tässä asiassa ole esitetty hyväksyttävää syytä sille, että pyydettyä jäljennöstä ei ole toimitettu pyynnön mukaisesti kantelijan asiamehelle julkisuuslain 14 §:n 4 momentissa säädettyssä kahden viikon määräajassa pöytäkirjan valmistumisesta.

Selvitysten perusteella tapahtuneesta virheestä on vastuussa tutkintasihteeri, jonka tehtäviin pöytäkirjojen toimittaminen niitä pyytäneille kuuluu. Pidän tässä tapauksessa riittävänä toimenpiteenäni saattaa edellä esittämäni käsityksen vastaisen varalle hänen tietoonsa.

Totean myös yleisemmin, että kantelussa kerrotussa tapauksessa kysymys näyttää olevan myös siitä, että poliisilaitoksilla ei ilmeisestikään ole prosessinhallintajärjestelmää, joka varmistaisi sen, että myös etukäteistilaukset hoidetaan asianmukaisesti. Tätä näkemystäni tukee se, että oikeusasiamiehelle on tehty lukuisia vastaavanlaisia aiheellisia kanteluita.

4

TOIMENPITEET

Saatan vastaisen varalle edellä esittämäni käsityksen virheellisestä menettelystä asiakirjatilauksen hoitamisessa tutkintasihteerin tietoon lähettämällä hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni tiedoksi myös Länsi-Suomen lääninhallituksen poliisiosastolle.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aiheutta ja sen liitteet palautetaan ohessa.